

22 de març, molt per celebrar!

Com cada any, el 22 de març celebrem el Dia mundial de l'aigua, enguany amb el lema *Aigua i desenvolupament sostenible*, molt genèric, certament, però que resumeix l'important vincle entre aquests dos conceptes. I és que aquest és un dia molt assenyalat en el calendari internacional de la sostenibilitat; ho és per la importància del tema i el recurs en el context global de la sostenibilitat, i també per l'important valor educatiu que té, tant per a la ciutadania general com per als infants i els joves. L'aigua és un recurs necessari, bàsic, de present, i sobretot cal que sigui de futur. Per això és necessària una tasca de sensibilització àmplia que treballi aspectes socioambientals com el dret i la justícia en l'ús de l'aigua, la conservació d'aquest recurs, la seva importància ecològica, etc.

Precisament aquest treball a llarg termini és el que es va plantejar en els Objectius del Mil·lenni, que són unes fites pactades per tots els països de les Nacions Unides i que si s'aconseguien en el període 2000-2015 permetrien més igualtat i justícia al món. Aquests objectius es van concretar en vuit grans eixos, que incloïen temes de pobresa, de salut, d'educació i de desenvolupament sostenible, entre d'altres. Tot i que el grau d'acompliment dels Objectius del Mil·lenni és insuficient, hi ha hagut alguns èxits, en concret el que té a veure amb reduir a la meitat la proporció de persones sense accés a l'aigua potable i als serveis bàsics de sanejament. Un informe de l'any 2012 elaborat per l'Organització Mundial de la Salut i l'Unicef va declarar que, entre el 1990 i el 2010, més de 2.000 milions de persones van obtenir accés a fonts millorades d'aigua potable, cosa que feia pujar la xifra d'usuaris d'aigua potable a una mica més de 6.000 milions de persones, aproximadament el 89% de la població mundial, superant en un 1% l'Objectiu del Mil·lenni, que es va marcar en el 88%. Tot i això, cal no oblidar l'11% de la població restant que no té accés a l'aigua potable, ni els milers de milions de persones al món que no reben encara serveis de sanejament. I és que globalment encara queda molt per fer.

A Andorra, el sanejament de les aigües s'emmarca en el Pla de sanejament que es va presentar l'any 1996, que tenia la vista posada en objectius de qualitat que s'havien d'assolir l'any 2020. Entre aquests objectius, a grans trets es preveia que en finalitzar aquest període tots els rius del país tinguessin una qualitat de l'aigua excel·lent, tret d'alguns trams situats aigües avall de nuclis urbans o d'estacions depuradores d'aigües residuals, on s'accepten nivells bons. El Pla de sanejament també preveia la construcció d'una sèrie d'infraestructures per assegurar aquesta qualitat de les aigües, com ara col·lectors d'aigües residuals per canalitzar les aigües brutes i estacions depuradores on tractar-les per retornar-les amb una qualitat ecològica adequada als rius. Actualment quasi el cent per cent de la població del país està connectada a la xarxa de col·lectors (a excepció d'alguns nuclis aïllats que disposen de sanejaments autònoms) i per tant les seves aigües residuals poden ser tractades correctament en les estacions depuradores d'aigües residuals (EDAR).

I parlant de depuradores, aquest 2015 es compleixen deu anys de la inauguració d'una de les quatre del país, en concret l'EDAR del sistema nord-oriental, situada a Canillo, i que té la capacitat per tractar aigües residuals d'una població equivalent a 17.000 persones. D'aquesta manera, es pot dir que

abans de l'any horitzó 2020, els objectius d'instal·lacions de sanejament d'aigua previstos al Pla del 1996 ja s'han complert.

Però per si totes aquestes efemèrides fossin poques, el dia 22 de març també se celebra el 30è aniversari de l'aprovació del Conveni de Viena per a la Protecció de la Capa d'Ozó, una fita que tot i quedar ja una mica lluny en el temps, va ser realment important, ja que va ser el punt de partida per unir esforços internacionals per protegir la capa d'ozó del planeta. Va ser a mitjan dècada de 1970 que els científics americans van detectar que alguna cosa no anava bé a l'atmosfera, en concret amb la capa d'ozó, que mostrava un aprimament a la regió del pol Sud, una tendència a l'esgotament que va rebre el nom de forat de la capa d'ozó i que anys més tard també es va poder observar a la regió del pol Nord. ¿La causa? L'increment de la concentració de gasos emesos a l'atmosfera a causa de les activitats industrials humanes i que reaccionen químicament amb l'ozó destruint-lo; entre aquests gasos, els que es van assenyalar de seguida van ser els CFC (clorofluorocarburs), gasos emprats en sistemes de refrigeració (les antigues neveres en portaven) i d'aire condicionat, en la fabricació de dissolvents, com a propulsors en aerosols i extintors (els esprais!), o com aïllants tèrmics.

La resposta a aquesta preocupació de la comunitat internacional va ser el Conveni de Viena. Es va aprovar el 1985, d'aquí ve l'aniversari, i va ser ratificat per Andorra el 26 de gener del 2009. El Conveni de Viena no marcava prohibicions ni accions jurídicament vinculants, unes mesures sense cap dubte necessàries, motiu pel qual es va articular el Protocol de Mont-real, negociat el 16 de setembre de 1987 per 43 països (des de llavors, aquell dia el celebrem com el Dia internacional per la preservació de la capa d'ozó). Aquest protocol, revisat periòdicament, va establir un calendari obligatori per a la reducció i l'eliminació de substàncies destructores de la capa d'ozó, una llista de gairebé un centenar de productes químics de síntesi emprats en molts sectors industrials, entre els quals destaquen els compostos amb contingut de brom i clor.

Tant el Conveni de Viena com el Protocol de Mont-real són exemples clars que el compromís amb el medi ambient i l'esforç col·lectiu local i global serveixen per a alguna cosa. No en va, el Protocol de Mont-real ha estat considerat l'acord mediambiental internacional que ha tingut més èxit del món, ja que d'ençà que va entrar en vigor les concentracions atmosfèriques dels clorofluorocarburs (CFC) més importants i els hidrocarburs clorats s'han estabilitzats o s'han reduït, alhora que s'espera que la concentració a l'atmosfera d'altres substàncies nocives comenci a davallar cap al 2020. Els científics han pogut evidenciar una certa recuperació de l'ozó estratosfèric, que es va fer pública en un informe del Programa de les Nacions Unides pel Medi Ambient (PNUMA) del 2014, una dada també positiva si parlem de lluita contra el canvi climàtic i l'escalfament global. Finalment, la comunitat mèdica internacional també ha aportat una altra dada positiva; i és que s'estima que, gràcies a la recuperació de la protecció natural del planeta davant la radiació solar ultraviolada, s'ha aconseguit reduir l'aparició d'uns dos milions de nous càncers de pell a l'any a tot el món durant la dècada vinent.

Per tots aquests motius, potser sí que el 22 de març és una bona data per celebrar el dia mundial.

OPINIÓ

ROSER RODRÍGUEZ JEREZ

Sempre ets present, àvia

La pèrdua d'un ésser estimat és molt dolorosa; jo vaig perdre la meua àvia Maria Ruiz Valenzuela (la meua mare per a mi). El dia 19 de març (Dia del pare) és una data assenyalada, sobretot per al meu pare, el seu fill, els meus tiets i tots, ja que fa sis anys que ens va deixar, en aquest món. És el dolor més fort que mai havia sentit, un dolor que travessa els ossos i et trenca l'ànima del tot, i un buit total, i sincerament no ho he pogut superar. La trobo a faltar tant... i no puc acceptar que ja no hi sigui. De nena em divertia molt amb ella i de vegades tanco els ulls i em vénen aquests records tan bonics. Recordo els seus consells, els seus ensenyaments..., aquesta és la millor manera de mantenir-la en el meu cor i en la meua vida diària. Hi ha coses que no podem canviar i la mort n'és una. Fa mal de veritat, fa mal, l'estimo molt i per a mi ella encara és present perquè viurà per sempre en el meu cor i la meua ànima. Crec que gairebé tothom a qui se li mor un ésser que estima profundament sent un dolor que li traspassa l'ànima, i el cor es trenca en incomptables trossets de frustració en perdre per sempre aquella persona tan especial que acariciava el nostre ésser amb cada mirada. ¿Què pot fer més mal? ¿Saber que mai els podrem tornar a veure? ¿Aquest munt de paraules que sempre vam voler dir-los i no vam poder? ¿El fet que nosaltres siguem aquí i ells no? ¿Com demanar-li a l'ànima que no plori per tantes absències?

Voldriem estar en pau, sabent que qui va morir va marxar a un lloc millor, on es troba la pau i l'harmonia que tots busquem. Però en lloc de pensar així som aquí patint, pensant en el dolor que sentim i vessant les llàgrimes més amargues que mai havíem pensat vessar. Com ens agradaria tornar el temps i fer tantes coses que podrien acovardir la tristesa i pesadesa que hi ha en el nostre cor!

Sabem que algun dia la mort arribarà, sigui per l'inefable pas dels anys o pels desventurats accidents i malalties que esdevenen. Però mai estem preparats per viure sense aquella persona propietària de la nostra ànima. Això és com si et demanessin que et comencessis a morir en vida, que visualitzàssis el que voldries que mai passés. ¿Com pots frenar aquell fosc buit en què caus quan veus el lúgubre fèretre? ¿Com pots calmar l'esperit quan rere el fred vidre veus la persona que tantes vegades has vist somriure? ¿Com pots esborrar les esperances de creure que ha estat una equivocació quan veus la teua família plorant sobre el taüt inert? ¿Com no ens podem ensorrar en haver d'acceptar el que tantes vegades hem volgut esquivar?

No hi ha paraules ni consols que arribin a fer llum a les foscores que t'envolten. ¿Per què pensar que tot passarà? ¿Que la política d'aquesta vida és deixar enrere fins i tot els que estimem i ens han estimat tant? Els comentaris que sents es tornen tan superflus, tan monòtons i mancats de sentit: no entenen que el dolor de la mort d'un ésser estimat no és un fet fàcil d'asimilar.

I arriba aquella paraula que voldries que no existís: la resignació. ¿Però què és la resignació? ¿Heu oblidat que hi ha coses que no tenim a les nostres mans i que simplement hem de viure? ¿És que la resignació esborra la tristesa? Hi ha tants sentiments..., no ens imaginem seguir respirant sense la presència de l'altra persona. Però, encara que no vulguem, hem de començar a resignar-nos i a carregar amb les responsabilitats del que fem o deixem de fer.

Però, ¿sabeu una cosa? Hi ha una cosa que és veritat entre tantes paraules que sents: la persona que ha mort no voldria que patíssim a causa de la seva partida. Aquest ésser ens estimava i l'amor no és sofriment. ¿Per ventura hi ha algú que vulgui veure patir les persones que estima? Però som persones que no podem evitar aquest remolí de tristeses i plor.

La mort no és una cosa que se superi, és una cosa que s'accepta. Potser no trobarem la sortida en molt de temps, potser no superarem les absències en molts mesos i anys. Però hi ha una cosa que ni tan sols la mort trenca: l'amor, i encara que ja no puguem veure l'altra persona, ni sentir la seva aroma, ni escoltar la seva veu, ni mirar-la als ulls ni abraçar-la físicament, sempre podrem tancar els nostres ulls per recordar-la, per dir-li des del nostre cor que la trobem a faltar, que l'estimem, que ens perdoni, que ens abraçi.

I d'aquí és on neixen els veritables consols: de l'eternitat d'un sentiment i no d'una vida mortal efímera. Abraça el teu dolor; segurament el temps, com a gran mestre, et mostrarà el camí a la salvació de la nostra ànima, perquè tu no ets un ésser d'anys, ets un ésser d'eternitats. Tot i que la vida continua, fins i tot amb l'absència de qui mai deixem d'enyorar, t'asseguro que la teua memòria, àvia i mare, perdura. Sempre ets present, en cada segon, minut i hora de cada dia que passa.

Perquè la resignació no significa oblit, ni acceptació. Per mi, resignació significa "aprendre a adaptar-se" a la nova vida.

Et trobo a faltar molt, àvia, i t'enyorem. Ens fas molta falta.